

BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA BALVU NOVADA DOME

Reģ.Nr 90009115622., Bērzpils iela 1A, Balvi, Balvu novads, LV-4501,
tālrunis +371 64522453, e-pasts: dome@balvi.lv

Balvos LĒMUMS

2023.gada 26.janvārī

Nr.1., 2.§

Par tiešo līdzdalību SIA "Viļakas Veselības aprūpes centrs"

I. Atbilstība Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta nosacījumiem.

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma (turpmāk – Likums) 7. panta pirmo daļu publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību Likuma 4. panta nosacījumiem. Minētā panta otrā daļa paredz, ka lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmēj institūcija.

Saskaņā ar Konkurences padomes skaidrojumu par Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta piemērošanu “Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana”, veicot juridisko izvērtējumu, publiskai personai ir jāspēj atbildēt uz šādiem jautājumiem:

- 1) vai publiskas personas kapitālsabiedrības darbība atbilst publiskas personas pamatdarbības veidiem (piemēram, pašvaldības deleģētajai funkcijai vai brīvprātīgajai iniciatīvai);
- 2) vai publiskas personas kapitālsabiedrības veicamā komercdarbība atbilst VPIL 88. pantā minētajiem mērķiem.

Pašvaldību likuma 3.pants nosaka, ka publisko tiesību jomā pašvaldības īsteno autonomo kompetenci — autonomās funkcijas un brīvprātīgās iniciatīvas, kas tiek īstenotas kā autonomās funkcijas un uzdoto kompetenci — deleģētos pārvaldes uzdevumus. Saskaņā ar Pašvaldību likuma 73.panta pirmo daļu pašvaldības manta izmantojama pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs atbilstoši pašvaldības kompetencei, gan nododot to publiskā lietošanā, gan veidojot iestādes, gan dibinot kapitālsabiedrības vai iegūstot daļību kapitālsabiedrībās. Minētā likuma 4. panta pirmās daļas 6. punkts paredz, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir veselības aprūpes pieejamības nodrošināšana.

Ārstniecības likuma 1. panta 1. punkts paredz, ka ārstniecība ir medicīniskā rehabilitācija un pacientu aprūpe. Proti, medicīniskā rehabilitācija un pacientu aprūpe ir daļa no veselības aprūpes pakalpojumu klāsta. Līdz ar to Sabiedrības pamatdarbība ir tiešā veidā vērsta uz Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 6. punktā paredzētās pašvaldības autonomās funkcijas izpildi.

VPIL 88.panta pirmā daļa paredz nosacījumus, kad publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā. Ir jāīstenojas vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Sabiedrības pamatdarbība sevī ietver sekundārās ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumus sniedzot ginekologa, oftalmologa un rehabilitācijas pakalpojumus Balvu pašvaldībā un primārās veselības aprūpes pakalpojumu – aprūpe mājās.

Atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 111. pantam valsts aizsargā cilvēku veselību un garantē ikvienam medicīniskās palīdzības minimumu. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka no Satversmes 111. panta izriet valsts pienākums izveidot atbilstošu veselības aizsardzības sistēmu. Valstij ir pienākums gādāt par veselības aprūpes iestāžu, pakalpojumu, aprīkojuma un zāļu esamību un pieejamību, kā arī citiem apstākļiem, kas ietekmē personu iespējas sasniegt visaugstāko veselības līmeni. Pašvaldības ir daļa no valsts pārvaldes sistēmas. Līdz ar to no Satversmes 111. panta izrietošie valsts pienākumi ir attiecināmi arī uz pašvaldībām, ievērojot normatīvajos aktos noteikto kompetences sadalījumu.

Sabiedrības pamatdarbība, pirmkārt, atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktā minētajam nosacījumam – Sabiedrības darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas un visas valsts attīstībai. Veselības aprūpes pieejamības nodrošināšana ir viena no pašvaldības autonomajām funkcijām. Turklāt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība ietilpst konstitucionāla ranga cilvēka pamattiesību uz veselību tvērumā. Minētais ir nostiprināts arī Ārstniecības likuma 3. panta pirmajā daļā, kas paredz, ka veselība ir fiziska, garīga un sociāla labklājība, valsts un tautas pastāvēšanas un izdzīvošanas dabiskais pamats.

Sabiedrība ar savu darbību novērš tirgus nepilnību – Sabiedrības pamatdarbība atbilst arī VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktā minētajam nosacījumam, jo tiek novērsta tirgus nepilnība situācijā, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu veselības aprūpes jomā. Minētais galvenokārt attiecināms uz sekundārajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, kas vairumā gadījumu nav gūstami privātu komersantu piedāvājumā. Daļai no Sabiedrības sniegtajiem ambulatorajiem veselības aprūpes pakalpojumiem ir atrodama alternatīva arī privātajā sektorā.

Sabiedrības sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem ir vairāk sociāls, nevis komerciāls raksturs. Sabiedrības galvenā misija ir nodrošināt iedzīvotājiem pamattiesības uz veselības aprūpi, nevis pelnīt. Neskatoties uz to, ka daļai no Sabiedrības piedāvātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem ir pieejama privāto tirgus dalībnieku sniegta alternatīva, Sabiedrība šos pakalpojumus sniedz vienuviet, kompleksi nodrošinot visaptverošu un viegli pieejamu veselības aprūpes pakalpojumu klāstu Balvu novada Medņevas, Susāju, Šķilbēnu, Vecumu un Žīguru pagastos un Viļakas iedzīvotājiem. Šajā sakarā ir ņemama vērā pašvaldības un Sabiedrības būtiskā loma efektīvas veselības aprūpes sistēmas un pakalpojumu pieejamības veicināšanā. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka katram cilvēkam ir konstitucionālas tiesības uz tādas veselības aizsardzības sistēmas pieejamību, kura nodrošina vienlīdzīgas iespējas sasniegt visaugstāko veselības līmeni. Valstij ir vispirms pienākums attīstīt veselības aprūpes pakalpojumus, kas dod labumu visai sabiedrībai, nevis dārgus veselības aprūpes pakalpojumus, kas bieži vien ir pieejami tikai nelielai sabiedrības daļai. Resursi ir jāizmanto tā, lai no tiem labumu gūtu pēc iespējas lielāks cilvēku skaits. Ja resursi ir ierobežoti, nepieciešams tāds mehānisms, kas nodrošina pieejamo resursu optimālu izmantošanu. Ņemot vērā, ka privāto tirgus dalībnieku interese ir peļņa un tie fokusējas uz rentablu pakalpojumu sniegšanu, kā arī nevienmērīgo un izklīdēto veselības aprūpes

pakalpojumu pieejamību privātajā sektorā, pārtraucot līdzdalību Sabiedrībā, pieejamība veselības aprūpes pakalpojumiem Balvu novadā būtiski samazinātos un tie kļūtu dārgāki.

Vērtējot Sabiedrības sniegtos papildpakalpojumus, secināms, ka Sabiedrības papildpakalpojumi būtiski neietekmē konkurenci, ir racionāli un cieši saistīti ar veselības aprūpes pakalpojumiem, kā arī tie ir vērsti uz racionālu un lietderīgu rīcību ar Sabiedrības resursiem un nav saistīti ar būtiskām investīcijām no pašvaldības vai Sabiedrības puses.

Attiecībā uz Sabiedrības papildpakalpojumu telpu iznomāšanā jāņem vērā, ka nedz pašvaldība, nedz Sabiedrība nav pieņēmusi apzinātu lēmumu darboties nekustamā īpašuma tirgū ar konkrētu mērķi. Sabiedrība, saskaņā ar Balvu novada pašvaldības lēmumu, iznomā telpas, kas konkrētajā brīdī nav nepieciešamas pamatdarbībai un ir pieejamas. Sabiedrība neiegūst jaunu īpašumu ar mērķi to iznomāt. Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. pants paredz pienākumu publiskas personas kapitālsabiedrībām, tai skaitā Sabiedrībai rīkoties ar finanšu līdzekļiem un mantu lietderīgi. Minētais ietver mērķa sasniegšanu ar iespējami mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu (3. panta 1. punkts), kā arī mantas nodošanu lietošanā citai personai par iespējami augstāku cenu (3. panta 2. punkts). No tā izriet Sabiedrības pienākums nodot platības, kas nav nepieciešamas pamatdarbības nodrošināšanai, lietošanā par iespējami augstāku cenu. Savukārt, atstājot pamatdarbībai nevajadzīgās telpas tukšas, vienlaikus saglabājot apsaimniekošanas un uzturēšanas izdevumus, Sabiedrība pieļautu Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma pārkāpumu. Turklāt telpu iznomāšana privātajiem tirgus dalībniekiem paplašina rehabilitācijas centrā piedāvāto pakalpojumu klāstu (šobrīd – frizētavas pakalpojumi), veicinot “vienas pieturas aģentūras” principa ieviešanu un nodrošinot nepieciešamo pakalpojumu pieejamību pacientiem, kuri tiek izmitināti Sabiedrības telpās.

Sabiedrība veic arī nekustamā īpašuma apsaimniekošanas funkcijas, kas nav tieši saistītas ar veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu. Pašvaldībai būtu jāvērtē iespēja ēkas apsaimniekošanu nodot, piemēram, Balvu novada pašvaldības Viļakas pārvaldei apsaimniekošanai vai ārpkalpojumā, bet ar apsaimniekošanas jautājumiem nenodarboties pašai Sabiedrībai.

Ievērojot minēto, secināms, ka pašvaldības līdzdalība Sabiedrībā atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam un Likuma 4. panta pirmajai daļai un Sabiedrības papildpakalpojumu sniegšana ir attaisnojama.

II. SIA “Viļakas Veselības aprūpes centrs” vispārējais stratēģiskais mērķis.

Likuma 1. panta pirmās daļas 18. punkts paredz, ka kapitālsabiedrības vispārējie stratēģiskie mērķi ir publiskas personas augstākās lēmējinstīcijas noteikti kapitālsabiedrības mērķi, kurus publiska persona vēlas sasniegt ar līdzdalību kapitālsabiedrībā un kuri izriet no tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentiem.

Sabiedrības noteiktais darbības mērķis ir nodrošināt Balvu novada iedzīvotāju medicīnisko aprūpi atbilstoši veselības aizsardzības jomu regulējoši normatīvo aktu prasībām un saskaņā ar tiem noslēgtajiem līgumiem par veselības aprūpes apmaksu.

Balvu novada Attīstības programmā 2021. – 2027. gadam paredzēts rīcības virziens “Veselīga un sociāli droša sabiedrība”, kas ietver uzdevumus Pilnveidot veselības aprūpes pakalpojumus un pieejamību. Balvu novada Attīstības programmā definētās vidējā termiņa prioritātes, kas iezīmē izglītības, kultūras, veselības, sociālās, infrastruktūras un uzņēmējdarbības vides kvalitātes attīstību, atbilst Latgales stratēģijas 2030 lielajam mērķim – panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai celtu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves vidi arī nākamajām paaudzēm.

Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija no 2022.gada nosaka, ka otrais stratēģiskais mērķis ir “Dabiska, sakārtota un veselīga dzīves darba un atpūtas vide”, kas paredz, ka Balvu novada pašvaldība nodrošina efektīvus un viedus pakalpojumus tuvu iedzīvotāju dzīvesvietai, saglabā un uzlabo pakalpojumus izglītības, kultūras, sociālās, veselības, kā arī citās jomās.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 6. punkts paredz, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir veselības aprūpes pieejamības nodrošināšana. Ārstniecības likuma 3. panta pirmā daļa noteic, ka veselības aprūpe ir veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju īstenots pasākumu komplekss pacienta veselības nodrošināšanai, uzturēšanai un atjaunošanai.

Ievērojot minēto, secināms, ka Sabiedrības esošie stratēģiskie mērķi jau šobrīd kopumā atbilst Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 6. punktā noteiktajai pašvaldības autonomajai funkcijai un Balvu novada attīstības plānošanas dokumentiem. Ņemot vērā Balvu novada aktuālos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, iesākām precizēt pašvaldībai svarīgo Sabiedrības vispārējo stratēģisko mērķi šādi: sekmēt kvalitatīvu primārās un sekundārās veselības aprūpes pakalpojumu attīstību un nodrošināt kvalitatīvu un efektīvu medicīnisko pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, piedāvājot plašāku pakalpojumu un specialistu klāstu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī pamatojoties uz Pašvaldības likuma 4. panta pirmās daļas 6. punktu, 73.panta pirmo daļu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87. panta pirmo daļu, 88. panta pirmo daļu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta pirmo daļu, 7. panta pirmo un otro daļu, un ņemot vērā SIA “CSE COE” veikto Balvu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējumu pašvaldības kapitālsabiedrībās, SIA “Viļakas Veselības aprūpes centrs” (1.pielikums) un Konkurences padomes viedokli (2.pielikums), 2023.gada 19.janvāra Finanšu komitejas atzinumu, Balvu novada dome **NOLEMJ:**

1. Izbeigt Balvu novada pašvaldības līdzdalību SIA "Viļakas Veselības aprūpes centrs", reģistrācijas Nr. 42403025230, Balvu nov., Viļaka, Tautas iela 6, LV-4583, pēc SIA “Viļakas Veselības aprūpes centrs” un Nacionālā veselības dienesta līgumu termiņa beigām – 31.12.2024.
2. Uzdot Balvu novada pašvaldības izpilddirektorei veikt nepieciešamos pasākumus šī lēmuma 1.punkta izpildes nodrošināšanai.

Pielikumā: 1.“Balvu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējums pašvaldības kapitālsabiedrībās, SIA “Viļakas Veselības aprūpes centrs”” uz 24 lapām.
2. Konkurences padomes 2022.gada 10.novembra vēstule Nr. 1.7-2/1080 “Par SIA “Viļakas Veselības aprūpes centrs” un SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”” uz 8 lapām.

Domes priekšsēdētājs

S.Maksimovs